

De steile helling der heide naar den weg van Mook naar Gennep is begroeid met fantastisch gewrongen struikgewas, vooral kreupeleiken, geheel grijs thans van de vilten rupsennesten, die massa's vogels ter maaltijd nooden. 't Is maar een vluchtig kijkje geweest dezen middag, maar wie de Mookerhei voldoende wil doorkruisen, kan er wel eene heele vacantie zoek brengen.

Maandagmorgen begaven we ons weer eens naar een streek, waar je zoo van alles bij elkaar hebt; naar de St. Jansberglanden. Variatie genoeg! Steile hellingen bedekt met eskadrons loodrechte dennen, wier schemer u doet staren als in een nog veel grooter diepte; maar welker dichtopeenstaande stammen u veroorloven de steile helling af te dalen, om dan weer aan te landen aan den oever eener schoon omgroeide beek of in een moeras met weelderigen plantengroei. Hier voert een paadje u in een keteldal, waarin lelietjes van dalen, Dalkruid, Akeleien, Boschviolen, Anemonen, Rapunzels, Oxalis, Myosotis, Helmkruid, Look zonder look, enz. haar zetel hebben opgeslagen. Onder de tamme kastanjes en geurende Berberis bloeien in rijken overvloed en ongerept schoon: Hengel, Lieve-vrouwen-bedstroo, Holosteum, Fragaria, Bramen, Euphrasia en Euphorbia cyparissias. Longenkruid met buitengewoon veel

bloemen en gevlekte en ongevlekte bladen zoekt de drassigste plekjes, evenals de Orchideeën en 't Kartelblad.

Nu arriveeren we aan de groote vijvers midden in 't bosch. De hoogst gelegene giet hier klaterend zijn nat in een' waterval van een meter of vier hoogte, over in de lagere plas. Wel treft ge in de zinken valgoet en 't grotje van cement sporen aan van kunstmatigen aanleg, maar dan kijkt hier een reuzenrapunzel, daar een Galeobdolon zoo fier van den grond op en slingeren bramen hunne doornige, liaanachtigeslieren zoo wild langs de zedig groene, maar toch zoo krachtige Konings-, Adelaars-, Manetjes-, Wijfjes- en andere varens, dat ge u voorstelt, staande in den grot en met 't zilveren gordijn des watervals vóór u, in 't een of ander Zuid-Amerikaansch oerwoud verzeild te zijn geraakt. Sluit ge even de oogen, dan ziet ge Victoria Regia's zich spiegelen in den vijver, tot Amazone uitgebreid; den alligatorkop, loerend tusschen de tafelbladbladen; ge hoort reeds geritsel..... maar 't is een doodgewone Nederlandsche nachtegaal, die zijn nooit vermoeid keeltje komt laven aan 't vallende vocht, vlak boven uw hoofd!

CHRISTIAAN H. J. RAAD.

(Wordt vervolgd.) 11-264

Een en ander over de Kevers.

(Vervolg van blz. 172.)

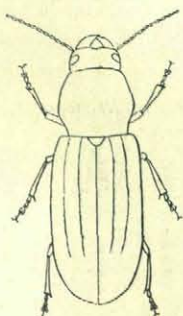
Ons resten nog 18 familiën, verdeeld over 3 onderorden. Daarmee kom ik zelfs in dezen jaargang nog niet klaar. Dat wordt mij wel wat machtig en den lezer misschien ook. Het best lijkt het mij daarom, ons systematisch reisje door de keverwereld hier af te breken, door er, zooals de muziekvrienden het noemen, een „onverwacht slot“ aan te maken.

Daartoe kies ik uit de 18 familiën er slechts één, — wat vorm betreft wel de fraaiste van alle. 't Zijn de boktorren. Ik onderstel, dat de lezers, die kevers verzamelen, wel een aantal ook uit déze familie bijeen zullen hebben en wil hen nu door figuren en beschrijvingen trachten te helpen, om hun collectie op naam te krijgen. Méér bedoel ik ditmaal niet; mijn beschrijvingen geven meer den indruk dan het wezen. Als ik bijv. schrijf „geel“, kan het wel zijn, dat daarvoor gelezen zou moeten worden: „zwart met gele haren, die het zwart bedekken.“

De dieren zijn dus slechts kenbaar beschreven, zooals zij er „op het oog“ uitzien. Voor grondige beschrijving raadplege men het werk van Dr. Everts.

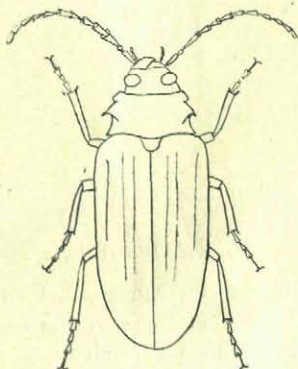
De opgave der vindplaats slaat veelal op de larven, maar 't is duidelijk, dat als de larf in het hout van zekeren boom leeft, wat bij de boktorlarven nogal vaak het geval is, de kever op dien boom moet te vinden wezen, al maakt hij wellicht ook uitstapjes naar bloemschermen.

De soorten zijn gevolgd naar de „Nieuwe Naamlijst“ van Dr. Everts, waaraan ook de vindplaatsen zijn ontleend. Uit die lijst heb ik genomen: 1^e de gewone, 2^e veel mooie zeldzame, — zoodat ik meen, dat wanneer de liefhebbers maar eens eerst uit hun verzameling de Nederlandsche kevers bijeenschikken, waarvan zij weten, dat het boktorren zijn, zij, opletend lezend en vergelijkend, zonder moeite stellig 9 van de 10 exemplaren met zekerheid zullen kunnen determineeren. Veel genoeg er mee!

Spondylis.*S. buprestoides* L.

Een *dikke* boktor, d. w. z. de afmeting van buik tot rug betrekkelijk groot, en daardoor nog al gelijkenis met de mestkevertjes *Aphodius*; zwart, mat glimmend, fijn gechagrineerd. 18—24 mM.

Zieke en doode dennen in Utrecht en de oostelijke provinciën. Vliegt over dag.

Prionus.*P. coriarius* L., Looier of Lederbok.

Ook deze heeft, evenmin als de vorige, het echte slanklijvige boktorfatsoen met de lange sprieten. Let voor de herkenning er op, dat het halsschild uitsteeksels bezit. Donkerbruin, mat glimmend, fijn gechagrineerd. 28—42 mM. De sprietleden van 't mannetje iets dikker dan die van 't wijfje. Verschillende oude boomen. Zeldzaam hier te lande.

Stenocorus (Rhagium).*S. sycophanta* Schrnk. (*mordax* F.)

Zwart, maar de lichtere gedeelten okergeel. Ruwe oppervlakte met weinig glans. Opmerkelijk, vooral bij deze soort, is de kop: met een verdikking achter ieder oog. 18—23 mM. Eikestronken. Zeldzaam.

S. mordax De G. (*inquisitor* F.)

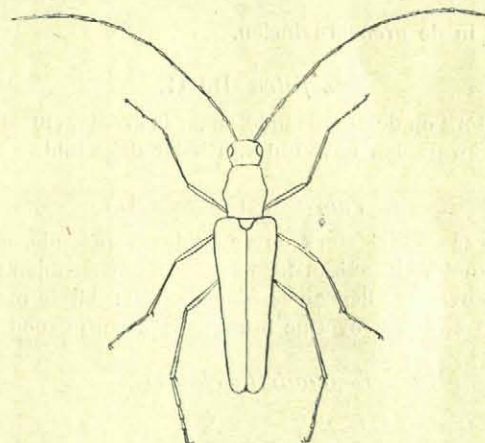
Gelijkt sterk op de voorgaande, maar is kleiner (14—18 mM.) en heeft lang zooveel zwart niet op de dekschilden; ten minste, zoo vond ik het bij mijn inlandsche exemplaren.

Beukestronken. Op bloemschermen en -tuilen. Niet zoo zeldzaam als de voorgaande.

S. bifasciatus L.

Kenbaar genoeg aan de dekschilden: twee gele banden (soms smaller dan in de figuur) op een veld, welks donkerste deel (aan den vleugelnaad) zwart, welks lichtere deel (aan den lichaamsomtrek) bruin is. Kop en halsschild donker. Deze soort heeft wat meer glans dan de beide voorgaande. 12—21 mM.

Dennestronken. Utrecht en grensprovinciën.

Toxotus.*T. meridianus* Panz., Schuttbok.

Slank van lijf, slank van pooten, slank van sprieten; het lichaam naar achteren versmald. Kop en halsschild donker. Pooten grootendeels, en ook dekschilden, vaak geheel of gedeeltelijk geelbruin. Weinig glans. 15—24 mM.

Verschillend hout. Op bloemschermen en -tuilen. Utrecht en grensprovinciën.

Acmaeops.*A. collaris* L.

Een kevertje, van „gewoon” model. (Als schets zou die der volgende soort kunnen dienen, mits de dekschilden iets verbreed werden). Doorgaans: kop zwart, halsschild rood, dekschilden zwart of blauwzwart, pooten en sprieten donker. Glimmend. 9 mM.

Ook deze is een bloemkever. Zeldzaam. Z.O. grenzen.

Grammoptera.*G. ruficornis* F.

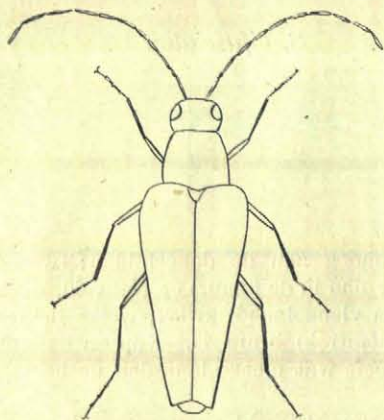
Een „gewoon” dof, donker kevertje; alleen (de loop te gebruiken!) aan pooten en sprieten eenig rood. 5 mM.

Op *Spiraea* en *Umbelliferen*.

Leptura, Smalbok.

De meeste dezer kevers zijn in hoofdvorm naar onderstaand model. De sprietten van 't mannetje zijn bijna zoo lang als 't lichaam; die van 't wijfje korter.

Men ziet de kevers vooral op schermvormige bloeiwijzen.

L. livida F.

Zwart maar vleugeldekken bruingeel. Eenigszins glanzend. 7 mM.

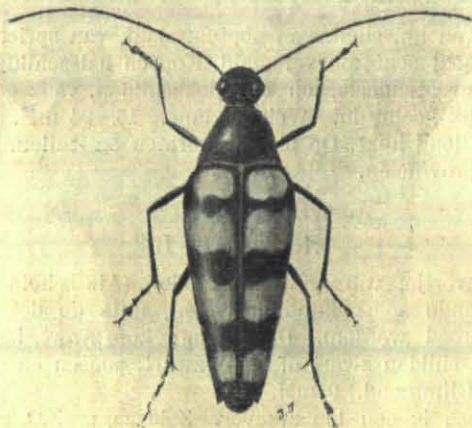
Voor al in de grensprovinciën.

L. fulva De G.

Lijkt sterk op de voorgaande, maar is grooter (10—14 mM.) en heeft zwart aan het eind van ieder dekschild.

L. rubra L. (*testacea* L.)

Ook deze gelijkt sterk op de beide voorgaande, maar is alweer grooter (12—21 mM.). Kop, sprietten en dijen zwart; wat de overige lichaamsdeelen betreft: bij 't mannetje halsschild zwart, 't overige bruingeel; 't wijfje rood.

L. quadrifasciata L.

Zwart met geelbruine vlekken. Eenigszins glanzend. 12—16 mM.

Larf in elzen en populieren.

L. maculata Poda (*armata* Hrbst.), Sporendrager.

Lijkt veel op de voorgaande. Maar: niet alle vleugelbanden loopen door, de pooten zijn hoofdzakelijk geelbruin; de achterschenen van het mannetje hebben aan de binnenzijde 2 tanden. 15—17 mM.

Wat zeldzamer dan de vorige.

L. aethiops Poda (*atra* F.)

Zwart. Eenigszins glanzend. Beantwoordt vrij wel aan de schetsteekening hiervoor bij 't geslacht gegeven, maar is iets smaller. 12—18 mM.

L. melanura L.

't Gestreepte is zwart; 't wit gelatene geelbruin. ('t Afgebeelde is een wijfje; 't mannetje heeft smaller rand aan den naad der dekschilden). Eenigszins glanzend. 7—9 mM.

L. nigra L.

Smal lichaam. Glimmend zwart. 7—9 mM. Zeldzaam.

L. attenuata L.

Heeft het smalle lichaam van *nigra*, terwijl teekening en kleur sterk herinneren aan *fasciata* en *maculata*. 11 mM. Op verschillende plaatsen gevonden.

Necydalis.*N. major* L.

Deze voor ieder verzamelaar zoo begeerlijke bokkever in wespvorm is door zijn gedaante uit duizend te kennen. Kop en halsschild zwart; dekschilden zeer kort, bruin; ondervleugels lichtbruin. 25—36 mM.

Zeer zeldzaam, op wilgen, elzen, kerseboomen en beuken.

Molorchus.*M. minor* L.

Ook een kever in wespvorm, maar kleiner. 9—10 mM.
Reeds beschreven en afgebeeld in jaargang III op bl. 231.

Stenopterus.*S. rufus* L.

Naar vorm en kleur een *N. major* in 't klein, maar dekschilden bijna volgroeid. 11—14 mM.
Nogal zeldzaam.

Gracilia.*G. minuta* F. (*pygmaea* F.)

Een sierlijk beestje, maar wat eenvoudig van kleur: effen donkerbruin. 3½—6 mM.

Overal in huizen. De larf in de teenen van manden.

Afbeelding in *Het Rijke Leven*, op bl. 24.

(^{var.}
~~Stet~~ volgk.) bl. 263

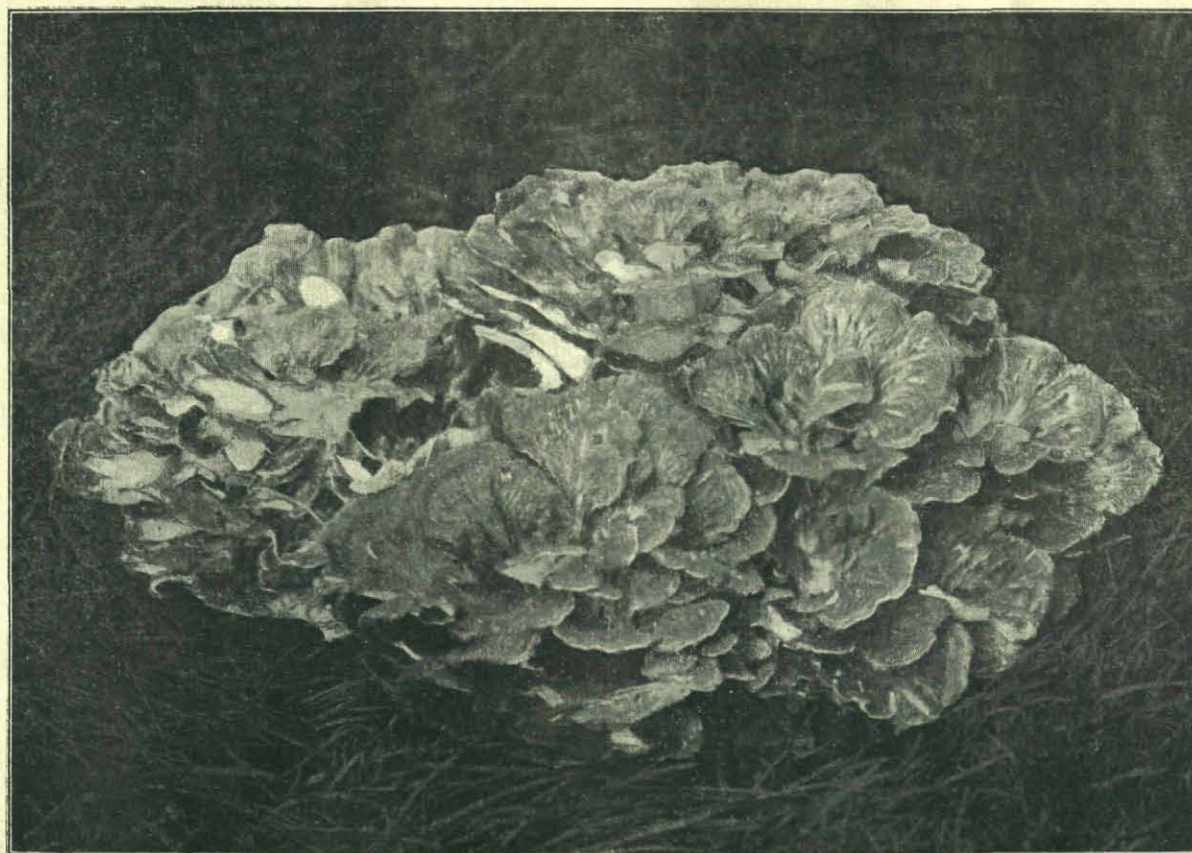
J. JASPERS JR.

Een reus onder de zwammen.

Aan den voet van een ouden eik op het Loo, vond ik 28 Sept. l.l. een merkwaardig gewas, dat niet zoo alle dagen voorkomt, maar zeker aan ieder natuurliefhebber moet opvallen als het er is, vanwege den grilligen maar toch schoonen vorm. Het

Het gewicht heb ik tot mijn spijt niet geconstateerd, maar dat weet ik wel, dat 't een heel vrachtje was voor een champignon. Het geheel bestond uit een negental zeer groote, ik zal ze maar noemen losbladige en hooge rosetten, een aantal hoedjes vor-

Een reuzenzwam (*Polyporus frondosus*), op ¼ ongeveer.

was een prachtexemplaar van *Polyporus frondosus* Fr., dat te groot was, om ongeschonden over te brengen, zoodat dan ook de hulp van een drager werd ingeroepen, die de plant in een mand naar mijn woning bracht. De omtrek was 126, de lengte 48, de breedte 38 en de hoogte 20 centimeters.

mend op even zooveel fijnere stelen, die weder uitgingen van grovere vertakkingen, allen uit één centrum voorkomend, in grove vergelijking niet ongelijk aan het bloemstelsel van een bloemkool. Deze stelen en de onderzijde der hoedjes zijn wit en de geheele plant is kraakbeenachtig. Een goede